

Rambam (Hil. Mechira 21:1-2)

How is this? — **I am selling you this pile of wheat for such and such,** — ערימה זו של חטים אני מוכר לך בכך וכך — **I am selling you this sack full of figs for such and such,** — שק זה המלא תאנים אני מוכר לך בכך וכך — **this cellar of wine I am selling to you for such and such,** — מרתף זה של יין אני מוכר לך בכך וכך — **even though neither the size of the pile, the weight of the figs, nor the number of barrels is known,** — אף על פי שאין מדת הערימה ידועה ולא משקל התאנים ולא מנין הקנקנים ידוע הרי ממכרו — **his sale is valid** — אף על פי שמצא חסר או יתר על האומד שהיה בדעתם — **even though it was found to be more or less than the estimate they had in mind.** — ויש להם הונייה לפי השער שבשוק — **And it is subject to price-fraud based on the price in the market.**

Bava Metzia (64a)

If [a farmer] was going to milk his goats, or to shear his ewes, and his fellow met him — **or to extract [honey] from his beehive,** — והלגזו את רחליו — **and his fellow met him** — **and [the farmer] said to him:** — **“whatever milk my goats yield is sold to you for such-and-such a price,”** — מה שיעצי חולבות מכור לך — **or “whatever shearings my ewes yield is sold to you for such-and-such a price,”** — מה שפנורתי רודה מכור לך — **“whatever honey my beehive yields is sold to you for such-and-such a price,”** and the customer advances the money for the milk, wool or honey, — **the law is that [the transaction] is permitted.**

Beis Yosef (Choshen Mishpat 209; see also Kesef Mishneh)

But it is difficult to me — **from that which was taught in a Baraisa...** — מדתניא... — **for it is apparent that he acquires the milk, etc. even should it be greater than the money that he paid.** — משמע דקנה אפילו יהיה יותר על דמיו — **But according to what the Rambam wrote** — **he acquired only the amount corresponding to his payment.** — ולפי מה שכתב הרמב"ם — **he acquired only the amount corresponding to his payment.** — לא קנה אלא כנגד מעותיו — **But perhaps the Rambam did not write this** — **that our master's words refer only to items that have a known price.** — אלא בדבר שיש לו שער קבוע כמו — **But regarding milk and shearings, which do not have a known price,** — ושמא לא כתב כן הרמב"ם — **they are not subject to price-fraud.** — שאין להם שער ידוע — **rather everyone buys like he wants,** — לית ביה אונאה — **price-fraud.** — אחד קונה כמו שחפץ

Bach (there)

Certainly even items that do not have a known price one acquires — **and returns the amount of fraud.** — ודאי דאף בדברים שאין להם שער ידוע קנה — **And so it is with shearings and milk.** — וכך גיזה וחלב — **And this Baraisa, which taught that “Whatever milk my goats yield is sold to you” is permitted,** — והך ברייתא דתני מה שעייזי חולבות מכור לך מותר — **and it did not teach in it the law of price-fraud,** — ולא תני בה דין אונאה — **is because it was coming only to teach that there is no prohibition of interest.** — לא אתייה אלא לאורוי דאין בה איסור ריבית — **It was not discussing price fraud at all.** — ובאונאה לא קמירי

דבר שאין בו שער

ש"ך (רט, א) - ויש להם אונאה, ואפילו היה אותו דבר אין שער שלו ידוע ודלא כבית יוסף, וכן כתב הב"ח. [וכן עי' באר הגולה, ט"ז, ביאור הגר"א, והנתיבות שם.]

מחנה אפרים (דיני אונאה סימן כד) - כתב הרב בית יוסף דחלב וגיזה שאין להם שער ידוע אלא כל אחד קונה כמו שחפץ לית ביה אונאה, עכ"ל. וקשה לי עליו שהרי ספרים דאין להם שער ידוע ואפילו הכי קיימא לן [רכז, טו] דיש להם אונאה.

ערוך השלחן (רט, ז) - במיני סחורות שאין כל בעלי חניות מוכרין בשהו, שיש שמשתכר הרבה בסחורה זו ויש שמסתפק במועט אין שייך כלל אונאה למי שמשתכר הרבה, כיון שדרך המסחר בכך ויש שמוכרים במקחים כאלה... אבל כשיש מוכרים במקח זה אין בזה צד אונאה.

ערך ש"י (רט, א) - נשאלתי אם איסור אונאה דוקא בדבר שיש שער קצוב שכל בעלי חניות מוכרין בשהו, אבל כשכל חנוני מוכר כפי מה שיכול להוציא מן הקונה אם מותר למכור ביוקר בדבר שיכול הקונה לקנות דבר זה אצל אחר בזול ואלו ידע לא היה קונה אצלו ביוקר, והשבתי הדבר מבואר בש"ך כאן. ונראה לי ראייה לדבריו... ולמה הוצרך בגמרא פרק הזהב למעט קרקרעות מאונאה מדכתיב מיד עמיתך דבר הניקח מיד ליד תיפוק לו דאין כיוצא נמכר בשוק ולית בו שער ידוע. על כרחך צריך לומר דבאונאה אין לחלק דכל שידוע דאפשר ליקחנו אצל אחר בפחות מאנהו ואסור.

פתחי חושן (י, סקכ"ה) - ונראה שחולק על הערוך השלחן... ולכתחלה יש לחוש לדברי הערך ש"י.

אונאה בזמן הזה

משפטי תורה (ח"ב עמוד כא) - אם חפץ מסויים נמכר בארבעת החניות הקיימות באיזור מסויים ב-45, 48, 52, ו-55 שקל חדש... כיון שהפער במחירים בין חנות אחת ליקרה ממנה וכן הלאה הוא פחות משתות, לפיכך באף מחיר מהמציניים לעיל אין דין הונאה... מי שמכר באותו איזור ב-64 ש"ח בודאי יעבור על איסור הונאה.

פתחי חושן (י, סק"א) - יתכן שגם בזה יש לילך לפי רוב המוכרים, והיינו שהשער שבשוק נקבע לפי המחיר המקובל אצל רוב המוכרים, ולא נראה לי שיש לדון במוצרים כאלה לפי השער הכי גובה והשער הכי נמוך. נתיב יושר (עמ' פו) - וצ"ע באופן שרוב המוכרים מוכרים מיעוט הסחורה והמיעוט מוכרים רוב הסחורה.

משפטי תשמורו (עמ' קיב) - צריך המוכר לאמוד מהו המחיר הממוצע והרגיל בשוק של חפץ זה ולמכור.

חנות יוקרתית

משפטי תורה (ח"ב עמוד טו) - חנות שידוע לכל שהיא נחשבת לחנות "יוקרתית" והחפצים נמכרים שם במחיר יקר בגלל טיפוח החנות עם כל הכרוך בזה והיחס המיוחד שניתן ללוקח וכדומה אין דנים כאן את ההונאה במחיר ביחס לחניות אחרות.

פתחי חושן (י, א) - הדבר ידוע שיש חניות יוקרה כגון סופרמרקטים וכדומה שמוכרים במחיר גבוה יותר מבשאר חניות, ונראה שיש מקום להתחשב בזה על פי ההלכה, דבדרך כלל השירות והנוחיות בחניות אלה טובים יותר מבשאר חניות, או שיש חניות שיש גם יעוץ מסויים שאין בשאר מקומות. והרי זה כאילו סחורה אחרת או שוק אחר... [אבל] לא מצינו שישתנה דין אונאה בגלל הוצאותיו של המוכר. [וכן כותב משפטי תורה עמ' יד ונתיב יושר עמ' פז, אבל עי' אמרי יעקב עמ' כה. ועי' משפטי תשמורו לטעמים אחרים להתיר.]